

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinosti je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in sabote o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via S. Lazzaro« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Bav, bav!

Ker se ustavovercem ni posrečilo, da bi bili mogli oblatiti Taaffe-jevo ministerstvo, ter na njega zvaliti vso odgovornost za stvari, katere se godé v Trstu; ker so »Neue Freie Presse«, »Wiener Tagblatt« in enaki drugi listi ostali osramočeni po dokazih v poštenjih listih, da ne samo ni res, da bi bilo sedanje ministerstvo krivo tržaških rabuk, ampak da so jih kriva ustavoverska ministerstva in ustavoverci, kateri še denes delajo v Trstu politiko, ki ni v soglasju s Taaffe-jevem ministerstvom, ampak podpira hoté ali nehoté še vedno pravi avstrijski politiki nasprotna načela in daje potuho Iredenti; ker so torej ustavoverci s prvim načrtom napravili popolni »flasko«: poprijeli so se drugega načrta.

Tega novega načrta ne moremo boljše imenovati, nego: »bav, bav«, ker ima namen, plašiti Iredentarje, v istini pa bi se na oni nekam naivni način utegnoli plašiti k večjemu otroci. Ustavovercem gre za to, da ustavijo naklepe Iredentarjev, ker kolikor več časa bodo trajali ti, toliko bolj gotovo je, da se v Trstu morajo zgoditi radikalne spremembe; a ustavoverci ne želé tega; oni hočejo, da se obrani vsaj sedanje stanje (status quo), še boljše: status quo ante), ki je vendar bolj ugajal ustavoverske politiki, nego pa ugajajo prava načela sedanjega ministerstva. — Kdor je količkaj podočen o sedanjih notranjih političkih razmerah, ta predobro zna, da imamo v Trstu neko izjemo, da za naše tukajšnje odnose ne direktno odgovorno sedanje ministerstvo; to so potrdili tudi oščijozni listi in to kažejo sploh razmere na Primorskem.

Zato pa se ulači po ustavoverskih listih oni »bav, bav«, ono strašilo v podobi Slovanov. »Neue Freie«, potem »Wiener Tagblatt« in drugi enaki listi zadnji čas vedno uplijejo na Iredentarje: »Kako ste vendar Vi neumni, da podirate z bombami sedanja načela vladanja v Trstu; kaj ne vidite, da vzraste korist le Slovanom, s pomočjo katerih Vas bode vlada preganjala, ako sedanja načela padejo.« Kaj pomenja to z drugimi besedami? »Slovane je treba zatirati in zatreti, oni ne smejo uživati nobenih pravic, Vi Italijani pa delajte pametneje, ker tako poprej pridete do svojih ciljev, katere hočemo podpirati tudi mi ustavoverci.« — Svarilom ustavovercev pač ne moremo dati drugega zmisla, ako vidimo, čutimo in smo prepričani, da za Avstrijo tukaj na jugu ni druge otebe, nego močno Slovanstvo, to je: Avstrija more le potem hidro streliti, ako tukaj na vso moč podpira Slovanstvo. — Vsak list, kateri drugače piše, je neprijatelj Avstrije, in tega nismo mi sami rekli, to je indirektno potrdil celo »Pester Lloyd«, oščijozni ogrski list, kateri je še tu in tam na uslugi ustavovercem, ko je pisal, da Slovenci, Hrvatje, Čehi, Poljaki so tako navezani na Avstrijo,

da s propadom te države propadejo tudi oni avstrijski Slovani, posebno pa Slovenci.

In to je gola resnica. — Če pa je to resnica, ali ni rovanje proti državi, ako kak list piše: delajte previdneje, Vi Italijani, da Slovan ne pride do svojih pravic. — Ali je to avstrijska politika?

Nam Slovanom se studi tolika nesramnost, mi nemamo besede, s katero bi jo stigmatizirali. — Mi primorski Slovenci smo dolgo časa mirno gledali in trpeli, a kaj nam je dalo potrebno moč in potrpežljivost? Bili smo gotovi, da prej ali slej v merodajnih krogih vendar spoznajo, v katerem tabru je Avstrija, in ako bi še ne bilo dosti dokazov, gotovi smo, da jih pride še, in takih, ki zbudé vso pozornost na nas Slovence, ter podró vse dosedanje teorije oporunskih državnikov in mrziteljev Slovanov.

Ker pa smo denes skoro gotovi, da v Trst ne pridejo več generali à la Möring in Wetzlar, katerih prvi se je sprehajal z lahoni po Trstu, in drugi mirno gledal in smijal se pred »Café Specchia«, ko je lahonska podkupljena drhal vojake okoličanskega bataljona podila v morje in jih zasramovala, ter s tem zasramovala tudi c. k. »divizo«; tudi se ne bode menda upal noben minister ali namestnik našemu vladarju Slovencev črniti kot nemirnežev. (Leta 1874, ko je bilo tukaj Nj. Veličanstvo, bila je pri njem deputacija okoličanov, a tej deputaciji je cesar priporočal, naj bodo Slovenci mirni in naj živé v dobrem z Italijani); nadejamo se, da se ne bode tudi upal noben tržaški župan Slovencev pred samim cesarjem tako prezirati, kakor je to storil rajni župan Angeli. (Ko se je šel namreč l. 1874 poklanjat cesarju mestni zastop, predstavil je Angeli vse posamezne starešine, le Slovence je ostentativno preskočil; ko pride do Nabergoja, preskoči tudi njega, a cesar to zapazivši, pusti župana in se obrne k Nabergoju, ter mu reče: »Mi dva sva pa uže stara znanca;« na kar osupne lahon in vsi drugi lahonski starešine, kajti cesar, ki je videl Nabergoja le dvakrat za par trenutkov na Dunaji pri predstavljanju poslancev, in ker ima jako živ spomin za osebo, spoznal ga je precej in to porabil, da je dal lahonskemu županu pod nos. — Da je bil tistikrat naš cesar jako nezadovoljen s sprejemom v Trstu, to je tudi dobro znano; nadejamo se tudi, da ne bode več treba po skrivnih potéh hoditi cesarju čast skazovat, kakor bi to bilo kaj prepovedanega, kar se je godilo leta 1868, ko je šla ena častna kompanija okoliškega bataljona čakati cesarja Nabrežino in je morala po skrivnih potih v malih krčmah čez skalovje hoditi, ter zbirati se še le pred Nabrežino; prav tako se je morala zastava bataljona, katerej je bila kumica sama cesarica, nositi skrivši Nabrežino, da se gospodje lahondiči kaj ne razježe, in taboriti šempaskega tabora leta 1868 niso smeli skoz Gorico, ampak za Gorico po stranskih potih, kakor

navadno cigane pošiljajo, kar vse je dalo lahomom toliko poguma, da so našega pesnika Cegnarja in rodoljuba Zormana na javnej cesti skoro ubili, druge Slovence pa proganjali kakor divjo zverino; — nadejamo se, da ne bode nobena avstrijska vlada več tako slaba ter puščala, da bode izdajalska drhal (peščica ljudi) smela proganjati najboljše avstrijske podanike; tako zaslepele so bili le ustavoverci, in kaj jih je tako oslepilo? Slepa strast in sovraštvo proti Slovanom! — Iz tega samega se vidi, da jim je bila Avstrija deveta briga, a glavno načelo njihove vlade — zatiranje Slovanov. Kam bi bila ta stranka dovedla Avstrijo! — Danes se je menda sam dvor prepričal o resnici tega, kar mi uže dolgo časa dokazujemo.

Bav bav, s katerim ustavoverci strašijo naše Lahone, pa ne bode nič koristil; bombe v Trstu so prožesti v nihilističnem zmislu; one imajo namen opozoriti svet na to, da je tukaj Italijanska zemlja in da tukajšnje prebivalstvo noče slaviti 500 letnice, od kar je Trst prišel pod Avstrijo! Kakor hitro bodo vse slavnosti v ta namen pri kraju, bode tudi za nekaj časa konec demonstracijam, to mi bolje znamo, nego »Neue freie Presse«. Če pa so lahoni letos silnejši, uzrok je važnost zgodovinskega momenta in pa nekoliko tudi to, ker čutijo, da so začeli Slovenci nekaj prosteje dihati, oni sami dobro poznajo bav bav, ni treba, da bi ga jim kazali ustavoverci, za to pa hočejo po starej navadi terorizirati vlado, da bi se zopet pogajala z njimi in da jim Slovence prepusti popolnoma, kakor je to bilo dozdaj. A ta pot jim vendar utegne izpodleteti ta nakana, predalec so morda segnoli, tukajšnja vlada se je prestrašila, ko je zapazila neko rudečo nit, ki se vleče od onih petardistov notri v take kroge, o katerih ni morda mislila, da so Avstriji tako odločno nasprotni in na Dunaji pihati tudi drug veter. Nepotrebno je torej strašilo ustavovercev, njim gotovo ne pomenja več Iredenta, katera je bila le do tistikrat njih zaveznica, dokler jih je potrebovala za svoje protiaustrijske namene, sicer pa jih sovražji zdaj kakor prej in še veliko bolj, nego Slovence, to naj bi si dobro zapazili. Ustavoverce na krmilu more rabiti Iredenta, ustavovercem v kot potisnjenim pa moli fige pod nos. A pustimo to tujo zadevo in obrnimo se rajše v naš lastni tabor. Pisali smo uže, kako je treba zdaj postopati v našem taboru, da se mi ubranimo nakan lahonstva; nasvetov je bilo uže mnogo. Toda kedo je v prvej vrsti poklican, da se poteza za svete naše pravice in za našo narodnost? Mi menimo, da v prvej vrsti naši državni poslanci. Slovenski poslanci v državnem zboru so del večine našega državnega zbora; oni imajo zdaj zadosti moči, da spregovoré v državnem zboru tudi gledé Trsta in Slovanov v Trstu in Istri. Da pa ne pridejo nepripravljeni in brez načrta na Dunaj, nasvetovali bi jim, naj se snidejo v septembru v Ljub-

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Poveljnik Muhovega grada (Mocco) Nikolaj Golob, uda se Benečanom, podkupljen, kakor je šla govorica, a isto tako vzamejo Benečani in Novigrad (Castellnuovo). Skoro bi bili strahovito besneči sovražniki vse mesto užugali, da ni prišla nadejana pomoč: nekov Tržačan, bivajoč na dvoru papeža Pija II., prejšnjega tržaškega škofa, naprosi svetega očeta, da bi posredoval mej nasprotujočima strankama. Zaisto se sklene mir v 12. danu novembra 1463 v Benetkah. Trst zgubi vsled te pogodbe svoje tri gradove Novigrad, Muhov in sarbski grad (Strmeo), ter mora težkim srcem, opustivši svoje soline, gledati, kako se trgovstvo iz notranjih dežel večinoma obrača v beneški Koper, Cesar Friderik pa priznavajoč hrabrost in zvestobo Tržačanov, dovoli jim oni grb (pod cesarskim orlom sulica svetega Sergija), ki se še dandenes rabi, toda na sedanje mestne palači se pogreša! Nastale so v tem mestu strankarstva, sumničenje, prepiri, ravsanje in kavsanje mej domačini premožnimi, kakor to obširno popisuje Kandler v knjigi »Storia del Consiglio dei Patrizi« str. 53—72. Odlični, iz mesta pregnani in izseljeni meščani se zatečejo k cesarju Frideriku, ki imenuje posebno komisijo za pomirjenje Tržačanov. Mej tremi načelniki one komisije je bil Nikolaj Logar najsrčniši. Železno roko je skušal potlačiti nemir; a ostro nje-

govo postopanje vznemirilo nasprotno stranko, da se spunta, naščuvana po nekem Antonu Lukežu. Nikolaj Logar je primoran zbežati, isto tako škof Anton Gopo. Strahovito razsaja pijana drhal po mestu, ter obesi petnajst nesrečnih mestnih svetovalcev pri mestnej palači. Iz Devina, kamor je bil zbežal, zopet pripelje Nikolaj Logar 3000 vojakov, vzame mesto, vojaki plenijo tri dni; od nasprotno stranke nekatere ukončajo, drugi zbeže, l. 1469. Slovesno sprejme cesarja Friderika drugo l. 1470; preostrega Logarja on odpravi, Tržačanom odpusti, le 30 hušjih puntarjev iztira iz mesta, ki so pa pozneje bili pomiloščeni. Začel se je zidati grad tržaški na onem mestu, ki se je zval uže prej »Taber« (tabor), a končal se je pod nastopniki Friderikovimi. V tabru ostane vojaška posadka. Neke prejšnje predpravice potrdi Friderik Tržačanom, ter pomnoži število mestnih odbornikov do 220, dozvoli prosto trštvo za tržaške trgovce po vsej Avstriji, vendar na morju priznava beneško nadvlado s pogojem, da smejo tudi Tržani prosto brodariti po Adrijanskem morju. Da bi po raznih nezgodah propadlo trgovstvo povzdignol, ukaže Friderik, da morajo vsa v avstrijske pokrajine iz Benečije ali po morju došla vina in olja v Trstu plačati vvožnino (carino). Za vlade Friderikove (1440—1493) so bili hudi časi, verske homatije, na Češkem Husiti, na jugu Turki, po mestih strankarstva, in kar se mej seboj niso pobijali, razsajala je zdaj tu zdaj tam smradna kuga, ki je tudi v Trstu peti del meščanov pomorila l. 1467. Prihrumele so l. 1475 brezbrojne kobilice, ki so po Kranjskem, po Krasu, Istri in Furlanskem vso zelenjad požrle, »pa pobožen duhovnik jih zaroti z

ognjem in blagosloveno vodo, da vse v jadransko morje sfrče in se potopé.« (Cancellieri cronica.) Pa še hujske od kuge in kobilice so tačas divjali po naših krajih »prokleti, neverni, divji, pusti, vražji Turki« (Crnčić: najstarija poviest Krškoj itd. p. 22.)

L. 1470 pridrvi 8000 turških kojnikov skoz Klano in Novigrad na Kras v Bazovico; zapalijo Prosek, Devin, Tržič (Monfalcon) ter se ulerejo čez »belo reko« (Sočo) po Friulskem naprej do Vidma. Drugo leto zopet pridejo in pustošijo in požigajo po Krasu in po Istri, nekaj se jih prikaže i v okolici tržaškej. Takrat so zidali tabre proti Turkom, ter so o prihodu sovražnikov krese zažigali na gorah, da so si znamenje dajali.

L. 1472 zasedejo benečanski najemni vojaki žaveljsko dolino, ter nagajajo Tržačanom, zato so ovi uže meseca avgusta nezrelo grozde trgali, ker sovražne trume so pretile pridelke popolnoma uničiti. Vino od one trgatbe je bilo se ve jako rezno in kislo. Pa tudi žaveljske tržaške soline so potem razdejali Benečani in uplenjeno sol v Benecke odpeljali. Zopet l. 1476 prilomastijo Turki na Kras, prideró do Soče, pri katerej kristijansko vojno potolčejo, oddelek turški se vsuje v Breg pod Muhov grad a Tržačani ga odpodé, vendar 50 Tržačanov Turki v sužnost odpeljejo, pa se vsi po nekaj časa zdravi domu vrnejo. Kuga je v Trstu podavila 700 ljudi l. 1479; a ne le v Trstu je razsajala, nego po vseh bližnjih pokrajinah, kajti zatrosili so jo bili kleti Turčini. Oktobra meseca l. 1477 je bilo namreč pribumelo 30.000 Turkov na Furlansko pod poveljništvom Omar-bega.

(Dalje prihodnjič.)

Ijani ali v Trstu v posvetovanje in naj na tem shodu sklenejo, kako je postopati v južnih deželah, da se zatre Iredenta. Gotovo smo, da jim pride tudi sedanja vlada naproti na polovici pota in da se da vendar enkrat napraviti kaj radikalnega. Želimo, da bi ta migljaj ne ostal brez uspeha. To ho pač boljše bav bav, katerega se bodo Iredentovci bolj bali, nego pa onega, katerega jim na steno riše ustavoversko časopisje.

Tržaška razstava.

Mornarski oddelek. Ko zapustiš hrvatski paviljon, greš najprej mimo Dreherjeve pivarne in mimo kavarne Pitschen in stopiš pred glavnim vhodom v prava razstavna prostora, to je pred zgradbo št. 1. Uže zunanost tega zidališča napravi na ogledovalca mogočen vtisk; fasada je napravljena v najlepšim in najlepšem slogu, ko pa stopiš v poslopje samo, občuduješ prostorno vežo z visokimi in najlepšimi slikami odičnim stropom; na vsaki strani opaziš po dvojna vrata, katera drže v urade odbora razstave, a v sredini je glavni vhod v pomorsko izložbo. Kakor stopiš v veliko dvorano, ki je bogato odičena s zastavami in drugimi emblemi mornarice, pred vsem obtičijo tvoje oči na velike morske električne svetilnice, ki je onej blizo enaka, katera se sveti vsak večer na tržaški preluki (Leuchtturm), potem opaziš več modelov krmil za parnike, nekoliko kalupov različnih ladij, parnikov, model korvete »Frundsberg«, najkrajše pa je model oklopnice »Albrecht«, ti modeli so vsi tako napravljeni, da ti kažejo po dolgotni čez pol prezano ladijo, tako, da si moreš natanko ogledati vse mašine in drugo notranjo razdelitev teh pomorskih velikanih. Ako si ogledaš v razstavi model, potem pa se pelješ na oklopnico »Albrecht« samo, ki stoji pred razstavo, potem imaš, ako tudi nisi pomorski tehnik, še precej dober pojem o vojaških ladjah prve vrste, kakor so to oklopnice.

Zanimiva je tudi zbirka vseh različnih ladij, korkešne se rabijo za promet po jadranskem morju. Vse te prekrasne in prezanimive stvari razstavila je pomorska akademija v Trstu. Za tem te bode zanimalo, kar je razstavila e. k. osrednja pomorska vlada v Trstu. Tu nabajaš celo obširno knjižnico zadevajočo pomorsko tehniko, pomorske postave, geografijo itd., tam zopet vidiš polno modelov in kart, predstavljajočih razne avstrijske luke, pomorske naprave za svečavo, za znamenja, morske roge, priprave za sigurnost ladij, za rešenje ponesrečenih ladij itd., kar pa te bode prav zanimalo, to je ona zbirka skoro vseh rib, katere se nabavajo v jadranskem morju, potem zbirka reptilij, moluskov, polžev, školj, koralov, morskih gob, morskih rastlin, sploh vsega živalstva in rastlinstva nabajajočega se v domačem našem morju. Tukaj se moreš v resnici podučiti tudi ti, prijatelj naravoslovja, ne pa v akvariju, o katerem smo uže povedali svoje mnenje. Čast komur čast, da pa ima naša pomorska vlada v resnici prelepega gradiva za uredbo pomorstva, to priznava in mora priznavati vsakdo, kedor si ogleda te prekrasne zbirke. Naj omenimo še vseh onih priprav za ribji lov, za umetno gojitev raznih rib, onih velikanskih zemljevidov jadranskega morja še od leta 1796, nadalje one obširne zbirke fotografiranih slik vseh različnih prebivalcev ob jadranskem morju, potem onih kipov iz voska, ki predstavljajo razne tipe in noše ribičev in mornarjev na jadranskem morju — in podali smo čitatelju le slabotno sliko glavnih najbolj zanimivih stvari, katere utegnejo gotovo čisto nove, toliko bolj zanimive biti za one obiskovalce razstave, ki prebivajo v notranjih deželah daleč od morja.

Ne smemo pozabiti, da je tudi e. k. mornarica iz Pulja razstavila mnogo novih posebno umetnih pomorskih aparatov, mašin in sploh takih predmetov, kateri kažejo najnovejši napredek na pomorskem polju.

Pozabiti tudi ne smemo privatnih razstavljalcev v tem oddeku; g. Ivančič iz Losina razstavil je model velike ladje, g. Račić Anton iz Pulja nov električni aparat za občevarje na ladiji; gospod Selander iz Trsta aparat za odvrčanje pomorskih nesreč; g. Suligoj Ivan iz Trsta eno celo ladijo z jabolki, tako fino izrezljano, da stoji v enej orehovej lupini; Strauss Henrik en model novošegnega parnega stroja, g. Tarabochia iz Trsta en zvezek kart, ki predstavljajo vse pomorske zveze in črte mej Trstom in vsem drugim svetom, g. Gaspič iz Trsta razstavil je lep model ene ladje, ki je še v delu, da more nestrokovnjak videti, kako se sploh težejo ladje; — Eichler iz Dunaja izložil je premakljiv parni kotel za sisanje vode iz morja, razstavile so še druge dunajske firme razne pomorske priprave, kakor platno za jadra, vrvi i. t. d. A v tej stroki prokosi vse domači tržaški fabrikant raznih vrvi; on je razstavil vrvi tako trdne, tako debele in dolge, da ena sama vrv obseja v kolač zvita oblika enega sode od 15 in več veder. V obče je tovarna g. J. Angeli v Skednju uže po vsem svetu znana zaradi lepega, trdnega blaga in pa nizke cene.

Ne bode se torej kesal oni, ki še ne pozna morja in njega važnosti, ako pride v Trst in da ne vidi nič drugega nego ta pomorski oddelek tržaške razstave.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dalmatinska iredenta ne more preboleti udarca, kateri je dobila v Splitu, zato divja še zadnje mečje. V Staremgradu je naščuvala in podkupila smetljako in Italijansko prirepino, da je 14. t. m. narodnjake javno napadla, kričoč: Slava Italiji! Smrt Hrvatom! V morje ž njimi! — V sled tega dogodka je takoj odpotoval iz Hvara v Starigrad okrajni glavar, da uvede preiskavo.

Klosterneburški prelat in državni poslanec, P. Bert. Fröschel, umrl je zadnji četrtek v 69. letu svo-

jega življenja. Bil je odločen pristaš konservativne stranke in jako marljiv delalec v državnem zboru.

Avstrijska vlada ho zahtevala odškodnino za zgubo, katero so trpeli avstrijski podaniki pri bombardiranju Aleksandrije, ko se v Egiptu napravi mir. Zdaj se natanko popisuje storjena škoda.

V Galiciji so se na več mestih oblaki utrgali in povzročili grozno povodenj, v kateri je mnogo živine in več ljudi smrt storilo. Zveza mej Galicijo in Bukovino je vsled povodnji pretrgana.

Uže zadnjič smo omenili, da so v Bosni nekateri višji uradniki državni denar kradli, zdaj je to očito in potrjuje, kako prav smo imeli, ko smo uže davno in večkrat trdili, da se mej uradniki v Bosni nahaja mnogo smetljake, katero je treba počistiti; kako prav je imel g. urednik »Narodnega Lista«, ki je ministra Kallay-a osobno na to stvar opozoril. In Kallay tega opozora ni preslišal, ampak vzel je v roke železno metlo, ter začel pometati. Prvi je prišel pod to metlo policijski vodja Alpi, ki je delal zelo umazane dolgove, ter izneveril 12.000 gold. iz dispozicijskega zaloga deželne vlade. Drugi je mostarski okrajni glavar, *Todorovič*, ki je v Sienici 14.000 gold. izneveril, ter jih večidel zaigral v družbi z višimi uradniki deželne vlade! Zatožen je tudi Drvovski davkar *Postavski*, da je izneveril 15.000 gold., ki so bili za davek plačani. Take reči jasno govore i treba ni dostavljati, da je v Bosni še marsikaj gnjilega; minister bo tedaj moral dobro pometati.

V Bosni in Hercegovini se je novačenje povoljno izvršilo. To je brez dvombe napredek in dobro znamenje za bodočnost, vendar pa se mir še ni popolnoma povrnil v deželo; posebno v kotu mej Črno-goro in Novim Bazarjem se še vedno prikazujejo oborožene čete od 10 do 60 in celo do 100 mož, danes tu, jutri tam, ki vznemirjujejo vojaške posadke, na samem ležeče vasi, delalce na poljih in cestah, ropajo in plenijo; ko pa se jim približajo vojaki, umakno se po nekotiko streljih na mejo in zginajo v svoja skrivališča; k malu potem pa se zopet prikazujejo na drugem mestu, ter z nova prično vojake in prebivalce vznemirjati. Vojaki imajo ž njimi mnogo truda; zdaj pa zdaj katerega ustrelé, ali ulové, vendar pa pri vsem trudu in naporu napadanja ne morejo zatreti, ter ni pričakovati, da bi ga mogli tako brzo zatreti. Te čete imajo svoje zveze mej sabo in tudi mej enim delom prebivalcev, in zato imajo tudi nekak politički značaj, da se nevarnost ne more prezirati. — Vendar pa se od druge strani tudi na boljše obrača, ker cele čete begunov se vračajo iz Črne-gore na svoja posestva.

Vnanje dežele.

Črnogorski knez se jutri vkreca v Kotoru na avstrijsko vojno ladijo »Hoffer«, katera je dobila v ponedeljek ukaz v Trst, naj takoj odpluje v Kotor.

Na Bolgarskem se je zadnji čas sklenilo več važnih zakonov, ki bodo deželi jako koristni; mej družimi se ima odpraviti desetina in uvesti zemljiški davek, kar je posebno razveselilo kmetstvo ljudstvo; sklenol se je dalje nov volilen zakon, po katerem se bo volilo le 52 poslancev, in vsa dežela se je razdelila v 14 administrativnih okrogov.

Bismark priporoča turški vladi, naj skrbi za varnost kristijanov v turških deželah, ker se mej muhamedani pojavljajo grozitive in pretenja zoper kristijane. To priporočilo menda dosti ne pomore.

Obe zbornici angleškega parlamenta ste se 18. t. m. zaprle; 24. oktobra pa se zopet odprete.

Na Irskem so zopet agrarne moritve na dnevnem redu.

Turčija se je v pogodbi zavezala, platiti Rusiji za troške v zadnji rusko-turški vojni 802 $\frac{1}{2}$ milijona frankov. Ali prašanje je, kdaj in kde dobi Turčija toliko denarja.

Razkačenje mej kristijani in muhamedani v sgronjeji Albaniji, vzlasti v Škodri, vedno bolj raste in bati se je krvavih razporov. Kristijani so na vse pripravljani in branili se bodo lahko, ker jih je več, nego muhamedanov.

Krivi prorok se je polastil mesta Chartum. Avstrijski in nemški konsul sta zaradi tega najela parnik, da v potrebi zapuste nju narodnjaki Chartum.

Pogodba mej angleško in turško vlado se je razbila, vsled tega turška vlada ne pošlje vojske v Egipt.

Boj mej Angleži in Arabci se je začel 19. t. m. na Mahmudje-kanalu. Arabci so začeli s kanoni streljati na Angleže; boj je trajal dolgo ter se je končal po solnčnem zahodu, a bil je brez uspeha, obe vojski ste ostale na prejšnjih mestih. Pri Suecu pa so se Angleži 20. t. m. vspešno bojevali; izgnali so 600 sovražnikov iz utrdb, en kanon vzeli, 45 Arabcev ujeli, 100 pa je obležalo mrtvih in ranjenih.

Angleži so 20. t. m. zjutraj ob sedmih brez težav zasedli Kantaro, Port-Said in Ismajlo, iz Nefheja so sovražnika z bombardiranjem pregnali. V Port-Saidu se je sovražna vojska udala. Izkranci angleški mornarji so pobrali orožje prebivalcem, ki se niso ustavljali. Abukirja niso bombardirali, ker veje na trdnjavah bela zastava.

Dopisi.

IZ TRŽAŠKE OKOLICE, 16. avgusta.

(Romanje na Barbano. — Plačilo našim iredentarnjem.) Kakor druga leta, tako je tudi letos iz pomorskih vasi tržaške okolice romalo mnogo ljudstva na Barbano. Posebno se v tem odlikujejo naši barkovljanski mornarji, kateri so 14. t. m. zvečer odpluli. Po starej navadi so razobesili na svoje jadernike cesarske zastave. Eno ladija pa je pod cesarsko tudi našo trobojnico povzdignola. Ko so bili uže blizu Barbane, neki da je, kakor tukaj pravijo, c. kr. finančna straža ondotnih kanalov zasramovala našo trobojnico. Omenjene finančne stražnike bilo bi poslali mej Zulú-Kafre, da bi se tam izučili spoštovati mejnarodne

pravice. Ubogi naš rod, tudi tukaj krati se mu pravica. Pod zastavo svojega carja ne smel bi svoje narodne obesiti! Tedaj Slovenci niso Avstrijci, ne smejo uživati svojih pravic. — Naši domači iredentarski krčmarji so si menda ob času volitve priborili pravo — smolo. Najbrž na prigovarjanje dveh gosjih pastirjev so razdali mnogo vina na Cesarjev račun. Ko so pa iz svojih zapisnih knjižic pobrali »volilno zmago«, in jo predstavili svojemu kandidatu, odgovoril jim je ta, da ne vé za nobene račune. Najhujše pa je ta nesreča zadela gosp. Pertota iz Rojana. Tem našim iredentarskim oštirjem velja še zmirom stari pregovor: Lastna škoda ga izučí, komur to povedati ni.

Na Greti, 13. avgusta.

Narodnjaku srce poskakuje od radosti, ko vidi, kako se mu mili materini jezik čimdalje širi i pridobiva si ono spoštovanje, ki ga je vreden. Tudi na trgovinsko-obrtniškem polju si je zadobil uže tu pa tam prostora i mej družimi evropskimi jezici. Došla mi je v roke poslednje dni etišetna anonisa ljubljanske tovarne mebljev G. Matijana, na tej mej nemščino, francoščino, vlaščino i angleščino se i slovenščina odlikuje. To dela čast gosp. tovarnarju, da česti svoj jezik i jezik naroda, mej kojim ima svoj delokrog. Tako bi morali vsi raditi, da svet vidi i spozna, da Kranjska ni poslednja gledé bistroumnosti svojih sinov na katerem koli si budi polji. Naj mimogredé tu povemo, da so se izdelki imenovane tovarne i visokemu gosp. pokrovitelju tržaške razstave nadvojvodu Karol Ljudevitu jako dopali i da se je on sam pohvalno o njih izrazil.

Zalibože, i drugih tovarn Kranjske sem prijel več anonis, ali so več ali manj previdene z nemščino i vlaščino. Poglejte, kakovi narodnjaci so Čehi! Tovarna sviralnih strojev gosp. Josipa Wolfa v Pragi, koje imam cenik, le v češčini celó se svetom zunaj Češke korespondira.

Nekaj gledé zastav, znakov itd. Vsi znakovi, zastave itd. naj si bode na katerem koli bojnem polju se križem sv. Andreja ali X X so rusko-slovanskega početka ali izvora. Temu je dala povod legenda o smrti tega sv. apostelja mej Sciti i Sarmati, starimi prebivalci večine Rusije. Ti znakovi so vzrastli na polju krščanstva. Zastave, znakovi itd. odičeni se zvezdami i luno, niso turško-arapskega početka, kakor se je še do nedavno mislilo; ampak, kakor je dokazal bistroumni Hahn, kritičen zgodovinar, južnoslovanskega so početka. Glej črnogorsko zastavo. Takoisto zastave itd., ki imajo v svoji sredi leva itd. čehoslovanskega so početka. Glej »Neue freie Presse«, ki posebno v poslednjih dneh jako se zadira nad »českim levom«. Zastave, znakovi pa, ki imajo osredje razpredeljeno v več četverokotnih enakih delov, liki šah — so Hrvaško-slovanskega izvora. Glej, hrvatski paviljon v razstavi; legendo Zvonimirovo itd.

Sedaj o trobojnicah. Te ne rabijo le Kranjci, temveč vsi Slovenci od Spielfelda do Jadre. I rabijo je vsi južni Slovani, osobito na morju; a tem ona služi v znak »narodnosti« i ne države. Njo rabijo Rusi v znak »trgovstva«, (bandiera mercantile russa). Dalje iz Odesa, Krča, Jenikala i Taganroga, osobito poslednje z ruskim imenom »Taganrogskaja Porta« so vse, kolikor jih je moči v našej luki zapaziti, odičene se trobojnico. Toliko v pojasnilo nekaterim »besedopipežem« gledé znakov s križem sv. Andreja.

Naj še povem, da v kratkem dobimo novo, lepo i krajšo pot skoz našo faro vodečo iz mesta v Barkovlje. Na tej novej črti se uže marljivo dela i v kratkem utegne biti občinstvu odprta. Ta pot gre vzporedno z novim kolodvorom iz Piazza della Stazione skoz nekedanji kolodvor i lazaret Marije Terzije, i se zediní se staro št. Jarnežsko, ali Miramarsko cesto pri mostu starega železničnega cestovoda pod Greto. Ta prikrajša kočijam mnogo ovinkov i Barkovljancem par sto korakov.

IZ PODGRADA, 19. avgusta.

»Zbrali smo se, da slavimo rojstni dan presvitlega našega vladarja, in v dokaz, da ni mej nami izdajalstva strupene kače, navdušeno smo zapeli: »Bog ohrani, Bog obvari, nam cesarja, Avstrijo....« Po priliki s temi besedami, ki obsejajo odločen protest proti »Iredenti«, pričel je pri večerajšnji slavnosti vrsto napitnic naš c. k. okrajni sodnik gospod Ant. Visintini. Bila pa je slavnost izredno velikanska, kakor tudi drugače biti ne more, ako jo priredi odlični mož, občespoštovani dosluženi nadlajtenant in okrajni poveljnik veteranov, gospod Anton vitez Vicco. Nemam namena, popisovati na drobno posameznosti, ker bi moj dopis bil preobsežen. Omenjam le to, da za grom topičev na predvečer in v dan slavnosti, za krasne ognjemete in čarobno razsvitljavo, za godbo in drugo razveseljevanje, dolžni smo hvale gospodu prireditelju, ki je vse sam in na svoje stroške dovršil. Niti ne namerjavam opisovati slavnostne večerje na vrtu gosp. viteza Vicca, kajti predolga je bila vrsta okusnih jedil. Le zabeležiti mi je, da nas je bilo zbranih lepo število: od najodličnejših krogov do priprostega delalca. Navdušenost je dosegla vrhunec pri čaši izvrstnega istrana. Napitnica se je vrstila za napitnico in poleg uže omenjene cesarju, bila je sprejeta pokom topičev i godbo z gromovitim »živio« napitnica gosp. vitez Viccu, koji je odzdravljal v kratkih, a važnih besedah. Pozdravljaje goste, došle poleg veteranov, napil je s posebnim naglasom miru i slogi. In ker se je v prav tem smislu sprožila večeraj ideja velike občirnosti in pomenljiva za razvoj društvenega življenja, ideja, katera naj bi razrušila neplodno maloselsko strankarstvo, ter pripomogla prirostemu narodu do višje stopinje omike, odmevalo je vse to v napitnici na vzajemno delovanje razumnika i prostaka.

Slavnost je zaključil — nenadejani — ples, ki je trajal do zore.

Tako prijetnega sestanka, pri katerem je nemo-teno vladalo občno veselje in zadovoljnost, do zdaj

še nismo imeli. Hvala tedaj gospodu vitezu Viccu. Živio!

Z Goriškega, 21. avgusta.

(Vreme, žito, sadje. — Uims. — Nov kos mojstrske ceste pri Plavéh. — Velikanska veselica v Tolminu 20. t. m. — Ljudske šole. — Naš jezik i ptujci. — Pikanje časopisa »N. Fr. Pr.« — Čudna so pota Božje previdnosti.) Začnimo po domače. Komaj sem vam bil potožil, da nas straši grozna suša, uže je Bog dal dežja; sicer ga je to le po redkem, v tem, ko ga imajo v bližnjih gorah skoro vsacega popoludne mej mogočnim treskanjem božje artilerije v oblaci. Žito — i to celó na Krasu — se ni letos v tem obziru nič kaj prida oponeslo, ker je *snetljivo*. Krompir je drobán; zato pa dober kup, po 2 solda kilo v Gorici. Sadje, seosebno češplje, da-si v običnem številu, v nekaterih krajih celó ko malokodaj, zaostalo je v rasti. Malo ga je za kupčijo. — V Deskli je, kakor ste poročali, zadnjo soboto tri tedne, debla i gosta toča vse potokla. Pristaviti imam, da so morali komaj vzlezlo ajdo poruti i novo vsejati; *drevesje je popolnem uničeno*. Reveži nemajo ničesa, kakor na dlani. Vrli domorodec i marljivi župan gosp. Konjdec, je uimo sporočil na dotično mesto, a še ni komisije. Meseca junija je pa tudi na *Njehovem*, blizu Kanala, toča vse podrobila. — Pri Plavéh sezidan je precej dolg kos nove ceste, to pa zato, ker je Soča o povodnji podplavljala staro, tu pa tam strmokasto cesto. V istini prav mojstrsko delo, vredno države i podjetnika, omenjenega župana, g. Konjdec. — V domorodnem Tolminu so 20. t. m. obhajali cesarjev i cesarjevičev rojstni dan na velikanski način. Še ni bilo menda v teh krajih take slovesnosti, vsaj, če se sodi po ustnih poročilih naših veteranov. Živelci Tolminci! Tadišnje ljudske šole so sklenole 15., oziroma 14. t. m. šolsko leto, torej cel mesec prej, nego druga leta. Ta naredba ni — graje vredna. — V razstavo doboste veliko obiskovalcev z Goriškega v teku prihodnjega septembra. — Nekaterim prede — *domba*. Ta strah je pa *odsi volot v sredi, ob krajih ga pa nič ni*. — Odkar v naših krajih Slovanstvu boljša sapa veje, imajo nekateri kaj več rešpeka pred našim jezikom. Nekateri so se ga jeli — i celó skrivaj — učiti. Slutijo, da ga bo vendar treba, otdot rešpekt; a tudi ni čuda. V tolsti boh se več miši zaleta. — »N. Fr. Pr.« pale pika nas — i ministra nauka i bogočastja. Tako se bere v broji od 1. avgusta to-le: »V ljublj. ur. časniku nahajamo ukaz naučnega ministra, ki ne namerjava *nič manj, nego poslovenitev gimnazij*. Ta ukaz ni nič, ko natančna izvršitev zahtev slovenskih državnih poslancev. Baron Conrad za dobe skrbi, da se obrani napadom od strani teh narodnjakov. Kadarkoli ga ti ali klerikalci napadejo, takoj se jim kaka zdatna koncesija na polji šole ali bogočastja proti prinese! — I take naj so veselicega časopisa vredne besede! Zaistino, ničesar ne manjka, ko da si tak časopis še na čelo pritise kot geslo: »Gleiches Recht für Alle,« i sijajnejše ironije ne dobiš celó v Virgillijevej Enejadi, ki je tucih pripodob vsa polna. Na drugem mestu zabavlja novim slovenskim knjigam, češ, da se delajo *per Dampf*; i pa tako, da je le ime. *Nemški učenzaki* se niso menda vse učenosti *pojuzinili*, nemara je je še nekaj za druge ostalo. A uže je tako! Mej nami in Nemci bode takrat mir, kedar, kakor se pravi, pojde se muha s pajkom gret na solnce. Kdo pa dela razdor? — Še eno. Stavim, ne vem kaj, da se vam bo dopadala. Neki Kranjec je bil pred tremi leti v Stradičah za *malenkost* od službe odstavljen, *zarad besedi*. A da-si je prosil i prosil, usmiliti se ga nikdo ni hotel. Ostal je z obilno družino brez službe, mislite si, tri dolga, cela letal! Obupati je bilo revežu; kam po kruha za ubogo družino, kam? A kaj se zgodi? Ondan pride v Gorico velika Bachova menažerija, ki jo imate sedaj v Trstu. Omenjeni Kranjec dobi delo za dva dni, toliko namreč, da so kole vbili in zverinjak nastanili. Zgodi se pa, da pride preblizu tigrin mu ta roko zeló opraska; vsled tega mora v bolnišnico. Vse ga je milovalo, rekoč: še tega se mu je manjkalo! A to je bila njegova sreča. Čujte, ko ozdravi, dadé mu v bolnišnici precej dobro službo. Kakor slišim, ostal je v njej za pomagáča. Ali niso res čudna pota Božje previdnosti? *Zato so pa tudi samomorilci največji Nja-možje!*

Domače in razne vesti.

Cesarjevo potovanje v Trst in Italijo, tako se poroča iz zanesljivih krogov, ni še došlo in izmišljeno je vse, kar se je o tem do zdaj pisalo. — To smo tudi mi vedno trdili.

Grof Taaffe v Trstu. Predvčeršnjem je kar nenadoma prišel ministerski predsednik incognito v Trst. — Obiskal je najprej namestnika, potem župana in vojaškega poveljnika; okolo 10. ure je šel v razstavo, kder ga je čakal odbor razstave. Ogledal si je vse, kolikor mogoče, natanko, in se izrazil, da se ne čudi le krasoti razstave, temuč tudi preveličastnej legi; v ogerskej čardi je nekaj zajutrikoval. Spremljal ga je povsod namestnik. Ko je došel pred paviljon, v katerem je razstavljen sladkor, opozoril je namestnika na češki napis na tem paviljonu, pa pristavil: »Sehen Excellenz, so geht Alles, wenn man will.« (Vse gre, ako je dobra volja.) — Jako dopadal se mu je tudi hrvatski paviljon. — Ob 2^{1/2}, je odšel iz razstave v Hôtel de la Ville, tam obedoval, potem pa sprejel župana, vojaškega poveljnika, drugo gospodo, mej ujo tudi predsednika veteranov, gosp. Rückeja, katerega je jako pohvalil zaradi njegovoga poguma. Ko je zvečer odšel s kurirnim vlakom, čakali so ga na kolodvoru namestnik, župan, mnogi mestni svetovalci, vojaški poveljniki, drugi visoki uradniki in mnogo ljudstva, večinoma slovenskega. Ljudje niso niti poznali Taaffeja, ker je bil oblečen jako priprosto (bel okrogel klobuk, obleka siva, popolnem preprosta); tudi se je tako preprosto vedel, da

si ljudje niti niso predstavljali v njem predsednika ministerstva. Ko so ga spoznali, boteli so nekateri klicati: »Živio«, a policija je rekla, da je to prepovedano v veži kolodvora, v kateroj se je grof Taaffe mudil, skoro do odhoda vlaka pogovarjaje se z vsemi. — Namen njegovoga prihoda je nekda osobna informacija, ako more nasvetovati, da obišče cesar Trst; a kakor se sliši, ima ta obisk tudi namen nekaterih predružačev v Trstu. Ne znamo, ako je pozvedel golo resnico; želeli bi pač bilo. — Čujemo, da je prišel na Dunaj, takoj šel v Schönbrun k cesarju, s katerim se je poldrugo uro razgovarjal.

Grof Hohenwart je bil 17. t. m. v Trstu, pa se je bavil tukaj samo en dan, obiskal je namestnika in razstavo.

O tržaški razstavi piše »Augsburger Allg. Zeitung« mej drugim to le: »Zvezi z Avstrijo se ima zahvaliti Trst, da je pod skrbjo razsvitljenih in dobrohotnih vladarjev in previdnih državnikov počasi razcvetel, i da je njegova denašna trgovinska veličina in pomemba kakor prvo pomorsko trgovišče velike srednjevropske — donavske države, pri vseh stesih in vinarjih v petsto letih, neomajana i da se njegove trgovinske zveze še vedno širijo. Kaj bi bilo iz Trsta, da je ostal pod beneško vladjo? Ta nenaravna zveza je sama ob sebi taka nezmisl, da Benečani niso mogli mesta obdržati, če tudi so se ga nad dvajsetkrat polastili, in da se jim je posrečilo, Trst stalno nase priklenoti, padel bil bi ta z Benetkami vred; mej tem pa bi si bila Avstrija ustvarila drugo trgovišče na Adriji — na Reki, ali na kakej drugej varnej isterskej luki, kder bi se bila trgovina mogočno razvila, in Trst, če tudi bi z Benetkami bil prišel pod Avstrijo, ostal bi bil nepomenljiva luka, kakor do 18. stoletja, ker Trst je zgoli umetna stvaritev srečne avstrijske državne misli. Benetke, Genova, Pisa, Hanseatska mesta na severju so uže po svojej legi sama ob sebi pomenljiva in mogočna trgovišča postala, Trst pa le vsled avstrijske trgovinske politike pod Karolom šestim. To resnico so tudi vselej priznavali pravi Tržačani in razne tuje naselbine v Trstu — razen irredentarjev. Vsi so uvidevali, da more Trst svojo veljavo kakor trgovinsko mesto obdržati in dalje cvetiti le v tesnej zvezi z avstrijsko državo. In tako so se tudi zdaj avstrijski patrijotje v Trstu, naudani z duhom svojih prednikov, uže leto in dan pečali s prašanjem, kako se ima praznovati praznik v spomin one velepomembne zgodovinske dogodbe primerno in Trstu koristno. V to preišljevanje je padla misel, porojena popolnoma iz duha našega časa, lepa, zvzvišena in koristna ob enem, ki se je takoj spoznala za najboljšo i najrodovitnijo ter je vso pozornost in odobrovanje v sebi združila. Ta misel je bila — naprava občne obrtniške razstave v letu 1882 v Trstu. Ni dvomite, da iz tega podjetja vzraste velika korist ne le avstrijskej obrtniji, temuč tudi pomorskemu prometu. Vredniše in rodovitniše se ne more praznovati tržaška petstoletnica.« — Zadnjič smo omenili, da se razstava *kmetijskih pridelkov* odpre 1. septembra. Vsak, kder namerjava vanjo kaj poslati, ima se oglasiti do konca tega meseca. Razstava se bo vršila v tem — le redu: od 5. do 15. septembra cvetice, sadje in rastline za prikuho. Od 1. do 15. oktobra pozno sadje, od 10. do 15. oktobra surovo maslo in sirarstvo. — Zadnjo nedeljo je bila razstava ves dan zelo obiskovana. Z dunajskimi vlaki je bilo došlo blizu 1000 oseb. Videli smo mnogo popotnikov tudi iz Nemčije, z Češkega, iz Galicije in z Ogrskega. Zanimanje za razstavo je čedalje večje, in se širi tudi v oddaljene kroge. Le iz sosednjega Italijanskega ni obiskovalcev, Lahom je razstava trn v peti.

Slavnost petstoletnice odkar je prišel Trst pod Avstrijo. V nedeljo je bila seja pod predsednistvom g. Nabergoja vseh zaupnih mož iz okolice in odbora »Edinosti«, da sklenejo, kako praznovati 500 letnico. — Sklenolo se je to le: Ako pride cesar v Trst, razsveti se vsa okolica, po vseh hribih in holmeh bodo goreli kresovi, povsod se bodo streljalo, spuščali se bodo ognjemeti, na Opčinah bode obilisk razsvitljen in Barkovljani napravijo razsvitljavo na morju. — Ker je zgodovinska petstoletnica 30. septembra, in pade ta dan na saboto, napravijo okoličani združeni s tržaškimi Slovenci v nedeljo, dne 1. oktobra ob 10. uri zjutraj veliko sveto mašo pri Sv. Ivanu; pri maši bodo peli slovenski pevci iz okolice in Trsta. — Po maši bode banket najbrže pri Novem svetu (Mondo nuovo) točno ob 4 uri. — Ob 3. uri pa se začne ljudska veselica na obširnem vrtu te gostilne, kateri vrt bode ves odčen. Program ljudske veselice bode obširen in se prijavl kesnje. — Da se vse to lepo izvrši, imenovala je skupčina za vsak okraj veselične odseke, za Trst pa vodilni veselični odsek, v kateri so izvoljeni gg. predsednik Nabergoj, potem J. Balanč iz Proseka, Eduard Danou z Opčin, V. Dolenc iz Trsta, F. Martelanec z Barkovelj, J. Pogorelec z Grete, J. Požar iz Rojana, J. M. Purič iz Trsta (Kadin) G. Sterle iz Trsta, Vincencij Sancin iz Škednja, J. M. Vatovec iz Sv. Ivana in Franc Žitko iz Trsta.

Slavjanska čitalnica v Trstu se je preselila včeraj iz dosedanjega stanovanja v hišo *Kozlerjevo*, št. 1. l. nadstr. na lesnem trgu. Novo stanovanje se nam zdi prav prilézno, in sobe so prav lepe. Mnogo udom bo tudi to povšeči, da je v hiši gostilnica (*al Monte verde*), in si torej iz nje lahko dobivajo jedi in pijače. Da bi se pač naša tako *potrebna* čitalnica čedalje bolj krepila, da bi jej pristopilo mnogo *novih članov!* Sram bodi narodnjaka, kateri zahaja dan na dan v tuja društva, ali v kavarne, in troši denarje, narodnega ognjišča — *čitalnice* pa se ogiblje!

O bombi in petardi, kateri je, kakor smo zadnjič poročili, tržaška policija na Lloydovej ladiji »Milano« našla, dostavljamo še to le: Malo pred odvožno Lloydove ladije »Milano« iz Benetk je hotel nek človek otdati kovčeg, na katerem je bilo zapisano: »Effetti ad uso di vestiti«. Ker je pa bilo uže prepoznano, niso ga hoteli več sprejeti, zato je naprosil krmarja ter mu dal en frank v zlatu, da kovčeg se sabo vza-

me, v Trstu pride uže vladnik ponj. Ali za kovčeg se nobeden ni oglasil, zato je ležal ves dan na krovu ladije in tako prišel tudi policiji pred oči. Ko je opazila, da je priporočen na osobo, zaradi političnega rogoviljenja zaprt, preiskala je kovčeg ter našla v njem mnogo veleizdajskih pozivov, v katerih se Tržačanom priporoča, naj posnemajo nibilliste in Irce; našla je dalje eno Orsinijevo bombo iz železa in z dratom dobro vpleteno, kakor tudi eno petardo. Krmar je uže 18 let pri Lloydju zvesto služil i se toraj mora misliti, da ni vedel, kaj je v kovčegu. — Toliko je zdaj dokazano, vsa druga poročila so le ugibanja, ali izmišljetine časnikarskih janičarjev, katerih se nam zdaj v Trstu ne manjka.

Delalsko podporno društvo. Priprave za slavnost dné 10. t. m. so se uže začele delati pri Sv. Ivanu in v Dreherjevem velikanskem salonu. Da se vdeležé slavnosti, oglasila so se še ta le društva: — »Fratellanza Artigiana« v Trstu in corpore, podporno društvo v Fari pri Gradiški z deputacijo. — Zadnji čas je, da se naznanijo še druga društva, katera se mislijo vdeležiti.

Godbe se pač v Trstu ni še nikoli toliko slišalo, kakor sedaj. Imamo tukaj *vri* najboljše vojaške bande, bando veteranov, godbo »zapuščeni fantov«, godbo meščansko »Bellonia«, cigansko muziko in še par manjših društev. Te dni pa je iz *Zadra* došla čislana dalmatinska narodna banda. Dan na dan slišiš na trgih, v gostilnah, vrtih in v razstavi godbo!

Tržaški veterani so napravili zadnjo soboto zvečer na vrtu »Mondo nuovo« lepo veselico, katere so se vdeležile tudi najvišje osebe v Trstu, le mestnega župana ni bilo videti. Sodelovali so tudi slovenski pevci. Čistega dohodka je bilo okoli 300 goldinarjev, katerega polovica se razdeli mej one, katere je 2. t. m. vržena bomba ranila. Red je bil pri veselici najlepši in sploh je bilo vse mirno.

Gosp. J. Noll. Imenitni naš operni pevec, ustavil se je v pondeljek na potovanju iz Prage v Rim tudi pri nas v Trstu in si je ogledal razstavo. — Pravil nam je, kako so ga radi imeli in čestili bratje Čehi in da bode do zime peval v Forli in v Rimu.

Irredentarij v Križu. Te dni so ljudje opazili, da je bilo z rudečlom in debelimi črkami na mejnem kamenu pri sv. Križu, to je na mejniku mej Goriškimi in Trstom, zapisano: »Evviva l'Italia, morte all'Austria«. Temu se skoro ni čuditi, saj je kriški capovilla Bogatec, kakor nam pravijo zanesljivi ljudje, še nedavno javno rekel: »Mi nismo Slovenci, mi smo Italijani«. Od kedaj pa so bili še Italijani v Križu? Kaj je morda Bogatec Italijan, ki niti laškega ne zna več, nego one, ki hodijo se škafof po vode in se pozdravljajo: »Serberitá?« Ni li g. Bogatec še nič slišal o contra irredenti?

Nov. župan. V Divači je bil 18. t. m. izvoljen za župana narodnjak, g. Josip Mohorčič. Čestitamo. **Istrski deželni zbor** v Poreču je odprl v nedeljo deželni glavar g. dr. Vidulich s primernim govorom. Spominjal se je v njem umrlih poslancev, škofa J. Dobrile, barona Polesini in Alberta Marchese, in naštel predmete, o katerih bode imel zbor obravnavati. — Na koncu je zaklical zbor trikrat navdušeno »*Eviva*« in »*Živio*« cesarju.

Na znanje. Ko smo 19. junija t. l., oprti na lepo vsestransko zaupanje, stopili mej svet, hoteli smo prvo nalogo svojega programa zvršiti z dobrodelno loterijo na prid »Narodnemu domu« pri »narodnej notranjskej slavnosti« v Postojini v dan 3. septembra t. l. — Za loterijo in za slavnost preskrbeli smo za časa zelo previdno vse potrebne reči. Visoka finančna oblast odbila nam je prvo prošnjo za loterijo brez motivacije, druge nujne nam pa do denes nij še rešila. — Ker je loterija podlaga našej slavnosti in ker gledé na namen in važnost obeh in z ozirom na dragi kratki čas ne smemo dalje čakati, sklenili smo *preložiti skupno slavnost s loterijo v leto 1883*, ter temu pridružiti cesarski praznik *600letnega zjedinenja slovenske Krajine s ljubljeno habsburško hišo!* Mej tem ostaneta naša odbora pri življenji: svojo skrb in moči obrniti hočemo »bralnim društvom za priprosto ljudstvo« in materialnej blagosti milega nam naroda! Vsacemu p. n. rodoljubu, narodnemu društvu, posebe pa 130 udom širšega odbora in slovenskim časnikom za najmanjšo prijaznost iskreno zahvalo, proseč vse i v prihodnje njihove domoljubne podpore! Nasprotnikom slovenskega dela in našega preropenja pa ter »sklevetnikom« slovenske narodne samostojnosti in zavesti odočen: e pur si muove! Živela naprednja Notranjska! Živela boljša veslovenska bodočnost!

V Postojini, v 20. dan avgusta 1882.

Ožji odbor notranjskih domoljubov.

Volitev v kranjski deželni zbor. Pri včerajšnjem volitvi kmečkih občin ljubljanske okolice v kranjski deželni zbor se je otdalo 71 glasovnic; izvoljen je bil narodnega volilnega odbora kandidat, dr. *Karol Bleiweis* vitez *Trsteniški* z 70 glasovi. Slava volilcem!

V ploščo, katera se je 15. t. m. slovesno vzdala na *Jurčičevem* rojstvenem domu na Muljavi, in katero je izdelal ljubljanski kamenar g. Čamernek, vsekane so te-le besede:

V tej hiši je bil porojen v 4. dan marcija 1844. leta **Josip Jurčič**,

pesnik in pisatelj slovenski.

Postavil hvaležni narod 15. avgusta 1882. l.

† **Dr. Karol Koceli**, odvetnik na Krškem, vrl rodoljub, ter jako marljiv in duhovit delalec na narodnem polji, umrl je 17. t. m. Blag mu sgomin!

Dve učiteljski službi na štirirazrednej ljudske šoli v Postojini ste razpisane. Plača znaša 500 gold.; prošnje je vložit do 8. septembra t. l.

Gosp. profesor Rutar, ki je ležal tri tedne bolan v splitskej bolnišnici, mudil se je zadnje dni še nekoliko slaboten, pa popolnoma zdrav, v Trstu, in od tu odpotoval na Goriško. Z veseljem smo pozdravili vrlega našega rodoljuba.

